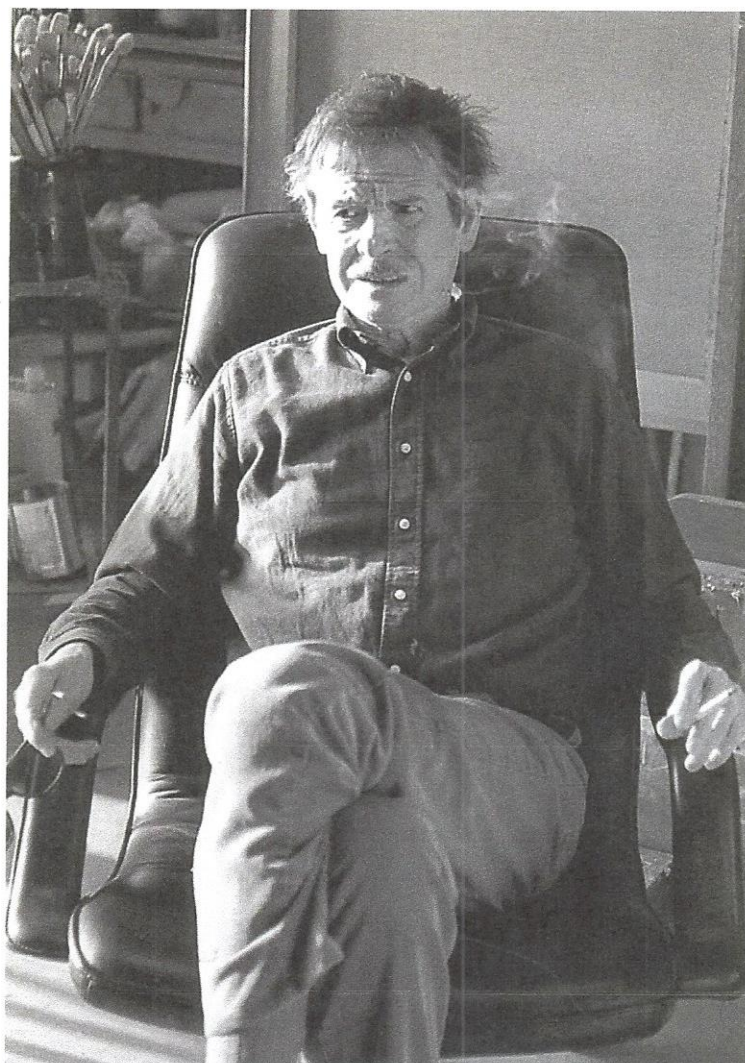

Javaslat a
„Csernus Tibor festőművész és grafikus művészeti munkássága”
Kondoros települési értéktárba történő
felvételéhez

Csernus Tibor műtermében (Párizs 1995.)

Készítette:

Ribárszki Anna

Kondoros, 2022. november 29.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Ribárszki Anna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Ribárszki Anna**

Levelezési cím: **5553 Kondoros, Iskola utca 2/6**

Telefonszám: **06709312765**

E-mail cím: **dfkki.penzugy@gmail.com**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

„Csernus Tibor festőművész és grafikus művészeti munkássága”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár- és élelmiszergazdaság, gasztronómia
- egészség és életmód
- épített környezet
- ipari és műszaki megoldások
- kulturális örökség (népművészeti, történelmi, hagyományőrző, kézműves, műalkotás, író, költő, stb)**
- sport
- természeti környezet
- turizmus és vendéglátás

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

Művei megtalálhatóak a:

- Magyar Nemzeti Galéria,
- Ludwig Múzeum és több más kortárs múzeum gyűjteményében.
- Művészeti Alapítvány Budapest, Andrassy úti galéria KOGART kollekción kb.900 alkotás.
- Magántulajdonban lévő festmények
- Claude Bernard Galéria Párizs

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési**
- tájegységi
- megyei
- külhoni magyarság

Kondoros Települési Értéktár

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Csernus Tibor festőművész 1927. június 27-én született Kondoroson, egy Kuhajda nevű gépész házában laktak, nyolc éves volt, mikor családjával Pestre költöztek. Édesapja amatőr festő volt, aki lakatosként dolgozott. Így Csernust már gyermekkorában elkápráztatta a festés varázsa.

Az 1927-ben született Kossuth-díjas festőművész egy nyomdában dolgozott litográfus tanoncként, majd 1944-ben az Iparművészeti Iskolában folytatta tanulmányait, grafika szakon. 1945-ben hadifogságba esett, a háború után viszont felvették a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Bernáth Aurélt választotta mesterének. **Első Munkácsy-díját még főiskolás korában, 1952-ben kapta, a másodikat 1963-ban.**

A főiskolai évek alatt a mestertanítvány viszonyból barátság szövődött, mely a diploma megszerzése után munkát adott Csernusnak, Bernáth segítőjeként alkalmazta nagyobb megbízásaihoz. Csernus is, mint a Bernáth tanítványok többsége hálásan emlékszik vissza a főiskolán eltöltött évekre, főként mert a szovjet-zsdanovi elmélet követését mestere nem erőltette hiába volt a szocialista realizmus egyik kedvelt művésze. A kortárs művészetről természetesen a főiskolán hallani sem lehetett, viszont Csernus és szobrász felesége, Sylvester Katalin rendszeresen jártak olyan művészeti körökbe, ahol lehetséges volt „becsempészt” külföldi művészeti kiadványokhoz jutni illetve lakás-kiállításokon részt venni.

Az ötvenes évek egyedül elfogadott művészeti stílusa, a szocialista realizmus a fiatal festőt hidegen hagyta. Korai képei is őszinték voltak, de nem ismerte még a rendszer által előírt követelményektől eltérő utak csábítását. Portrékat készített közvetlen környezetéről, ismert, vagy ismeretlen személyekről, melyekben a kiszolgáltatott és megfáradt ember fegyelme és magánya egyszerre lelhető fel. A lehetséges keretek között kereste az utat művészete credo-jának megvalósításához.

Párizsban először 1957-ben járt feleségével együtt. A francia fővárosban már akkor népszerűek voltak grafikái, a Gallimard-nak illusztrált, ami a legfontosabb francia kiadónak számított akkoriban. Bernáth Aurél azonban 1958 tavaszán utánuk ment, és „hazacsalta” őket. Onnantól kezdve hiába is akart Csernus visszamenni Párizsba, nem engedték ki az országból. Végül, 1964-ben a francia nagykövet kérdezett rá Aczél elvtársnál, miért nem engedik ki a külföldön oly népszerű festőt Magyarországról. Valószínűleg ennek hatására telefonáltak rá a minisztériumból Csernusékra, hogy pakoljanak össze és 48 órán belül hagyják el az országot. Miután feleségével, Sylvester Katalin szobrászművésszel rövid időn belül francia állampolgárságot kaptak, a festő itthoni műtermét azonnal elvették, holmijait széthordták, a műteremben lévő képei pedig szőrén-szárán eltűntek.

1964-től Párizsban élt és alkotott. Az 1970-es években a hipperalista ábrázolás felé fordult, fotografikus vágású műteremrészleteinek, lakótelepeinek, csendéleteinek nem adott címet. Az 1980-as években Caravaggio stílusában fest többalakos, ál-akadémikus akt-kompozíciókat és bibliai jeleneteket és csendéleteket (csirkével, hallal), állatképeket (ló, papagájok, hattyúk). Az 1990-es évekből legkiemelkedőbb monumentális expresszív-realista sorozata, a Szajha útja, amelyet William Hogarth metszetsorozata és az olasz látványfestő, Gaspare Traversi hatása ihletett.

Csernus Tibor több jelentős nemzetközi bemutatkozása után, első magyarországi kiállítása 1989-ben volt a Múcsarnokban. 2006-ban a KOGART Házban rendeztek retrospektív tárlatot műveiből.

1952-ben festészeti munkásságáért, különös tekintettel *Orlay Petrich Soma festi Petőfit c.* alkotására Munkácsy-díjat kapott a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon, majd 1963-ban is. **1997-ben Kossuth-díjat kapott.** Munkáit rangos külföldi és magyar magán- és közgyűjtemények őrzik.

1997-ben Kondoros díszpolgára lett.

Képzőművészeti hagyatékát 2009-ben hozta haza Franciaországból a Kovács Gábor Művészeti Alapítvány (KOGART): hatvan festmény, csaknem háromszáz pasztell- és szénrajz, valamint legalább hatszáz illusztrációja került így Magyarországra. A hagyatékot a művész örököse bízta rá a KOGARTRA, hogy az eredeti műterem hangulatát megidőző emléktérmet rendezzenek be, amit 2009-ben az alapítvány Andrassy úti galériájában meg is valósítottak.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Csernus Tibor alakja kivételes szerepet tölt be a magyar képzőművészeti színterén. Azon ritka festőink egyike, akinek életműve kapcsolatot jelent a poszt-nagybányai festészeti tradíció, valamint a mai új-figuratív festészeti áramlatok között.

Csernus Tibor igaz fiatalon hagyta el szülőfaluját, de egész életében Kondorosinak vallotta magát. Szeretett volna még visszalátogatni Kondorosra, de ez sajnos nem sikerült neki.

A művész munkásságát tekintve olyan festményeket festett, ami a gyermekkorára volt visszavezethető. Könyvillusztrációval is foglalkozott.

Csernus, mint tették azt nagy elődjei, több alkalommal is megfestette önmagát, különböző kompozícióiban és direkt önarcképeiben. Rengeteg fényképfelvételt készített saját magáról, főként, amikor egy pozíció vagy egy mozdulat látványa hirtelen, magányában jutott az eszébe és azt mindenképpen pillanatában akarta megörökíteni (élete végén leginkább polaroid, azaz fényérzékeny papírra készülő, azonnal megjelenő felvételeket használt).

Ezek közül talán a legmegrázóbb módon, az egyik Hogarth parafrázison jelenik meg a festő (Cím nélkül (Hogarth III.), 1995-97). Csíkos pizsamát viselő alakja ugyanolyan puzzle darabja a zsúfolt képnek, mint bármelyik másik szereplő a vászon világában, melyet ő teremtett meg. Nyitott inge miatt előtűnő felsőtestén ezer szín jelenik meg, haján erős fényfoltok vannak, kezei pedig gyors mozgásuk miatt életlen festői felületet engedélyeznek. Egy esetlegesnek tűnő, ámde annál precízebben megválasztott tartásban láthatjuk, teljességgel univerzumába illően.

Csernus itt már végképp áthelyezte alakját saját festményébe és annak általa sokkal kedvesebb és familiárisabb világába. Saját teremtényei közé, azok történetébe, ahol minden lehetséges.

A leírtak nem tükrözhetik elég híven Csernus munkásságának erejét és hatását, de ezekből a részletekből talán megérthető, hogy miért vált Csernus Tibor hallhatatlanná, még ha képzőművészete, saját korában már régen nem rendelkezett önálló hatalommal. Csernus azok számára hallhatatlan, akik ismerik képeit, mert egy olyan harcot vívott meg a festőművészettel, melyből győztesen került ki.

1997-ben Kondoros, Díszpolgári címet adományozott híres szülöttének.

2007. szeptember 7-én halt meg, Párizsban.

Főbb kiállításai

- Galérie Lambert (Párizs, 1964)
- Galérie du Fleuve (Párizs, 1967)
- Galérie Claude Bernard (Párizs, 1973, 1978, 1982, 1986)
- Móra Ferenc Múzeum, (Szeged, 1983)
- Chicago International Art Exposition (1984)
- Múcsarnok (Budapest, 1989, 1999)
- Kogart Ház (Budapest, 2006)
- Emlékkiállítás (Békéscsaba, Kondoros, 2007)

Díjai

- Munkácsy-díj (1952, 1963)
- Derkovits Gyula képzőművészeti ösztöndíj (1955)
- *Premio Lissone* (olasz, 1967)
- *Chevalier d'Arts et Lettres* (Művészetek és Irodalom Érdemrendjének lovagja -francia, 1986)
- Kiváló művész (1990)
- Kossuth-díj (1997)

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

https://web.archive.org/web/20080108212051/http://www.barkaonline.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=340&Itemid=9

https://www.kieselbach.hu/muvesz/csernus-tibor_399

<https://www.youtube.com/watch?v=FZJIZFCXs0>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Csernus_Tibor

https://kondoros.hu/phocadownload/diszpolgarok/Csernus_Tibor.pdf

<https://librarius.hu/2015/11/06/a-meltatlanul-mellozott-festozseni-csernus-tibor/>

<https://www.mnb.hu/a-jegybank/ertektar-program/csernus-tibor-1927-2007-kossuth-es-munkacsy-dijas-grafikus-es-festomuvesz-hat-alkotasa>

<https://archivum.mtva.hu/photobank/item/MTI-FOTO-TW5JSnk4UONWRWx2VTRSR1hoT3d0Zz09>

https://www.facebook.com/Tibor-Csernus-hungarian-painter-142908929072211/?ref=page_internal

<https://www.mutargy.com/festmeny-grafika/csernus-tibor-1927-2007-cim-nelkul-hogarth-1996>

<http://pecshirado.hu/csernus-tibor-harom-festmenye-kerult-a-janus-pannonius-muzeumhoz>

<https://cultura.hu/kultura/csernus-es-a-montmartre/>

<http://la-galeria.hu/csernus-tibor/>

<https://www.mnb.hu/a-jegybank/ertektar-program/csernus-tibor-1927-2007-saint-tropez-1959>

<https://www.kieselbach.hu/alkotas/repulogep-modell-1862>

<https://litera.hu/magazin/tudositas/a-harom-lektor.html>

<https://dunszt.sk/2019/06/27/ma-lenne-92-eves-csernus-tibor-festomuvesz/>

<http://www.barkaonline.hu/kepzmveszet/478-csernus-tibor-te->

<http://kogart.hu/alkotas/csernus-tibor/saulus-szent-pal-leesik-lovarol>

Paluska Zoltán saját tulajdonában lévő festményei

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

https://www.facebook.com/Tibor-Csernus-hungarian-painter-142908929072211/?ref=page_internal

III. MELLÉKLETEK

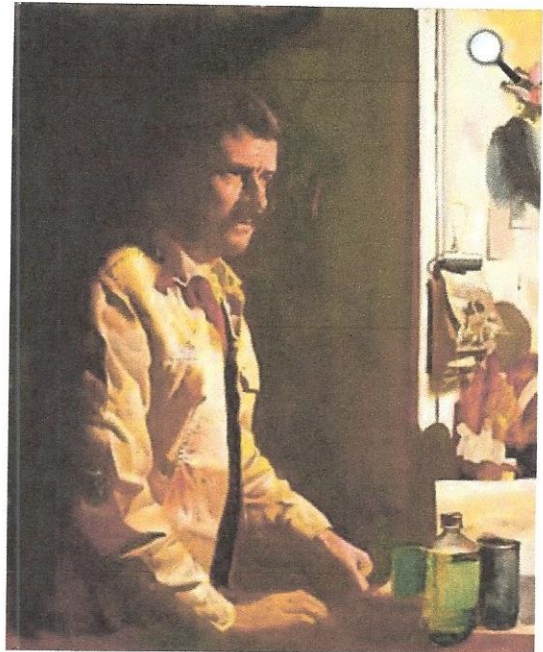
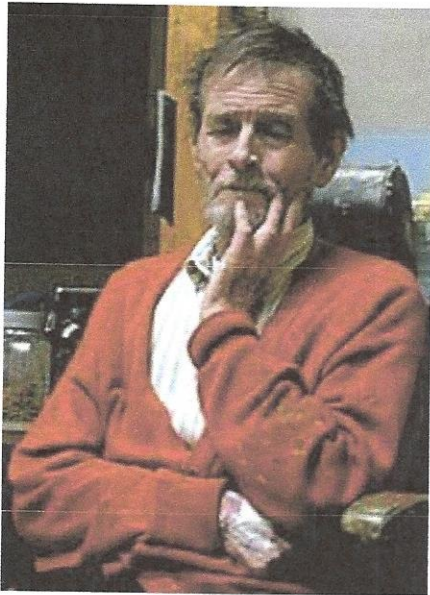
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

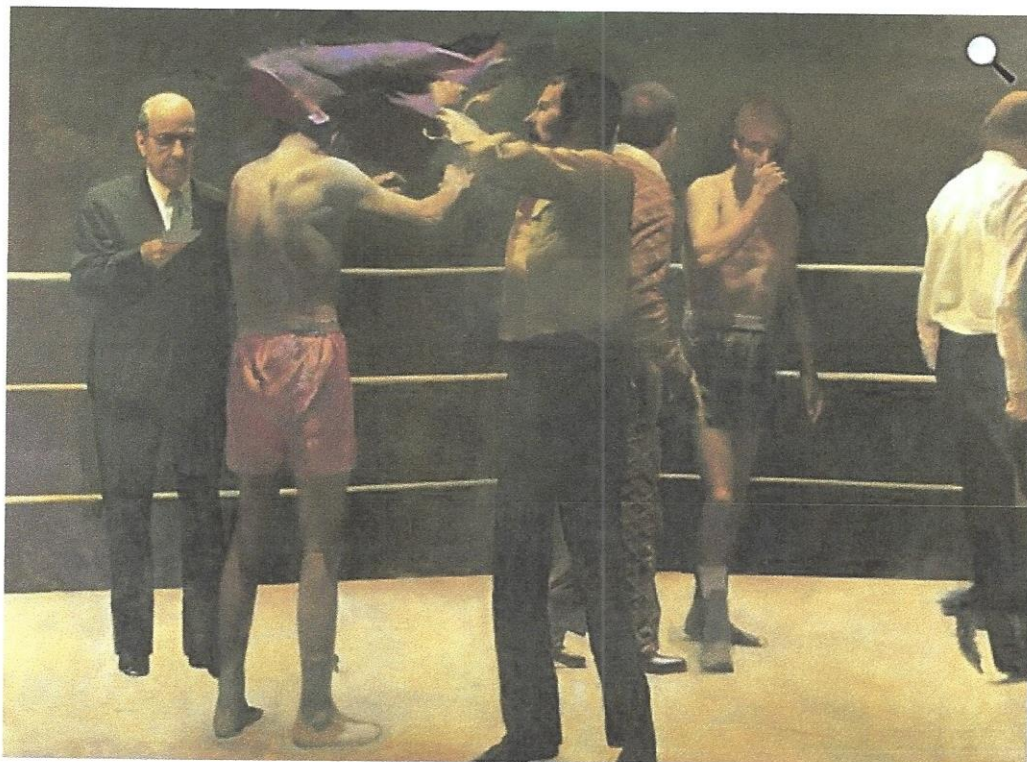
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

4. A nem saját készítésű dokumentumok, fényképek szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

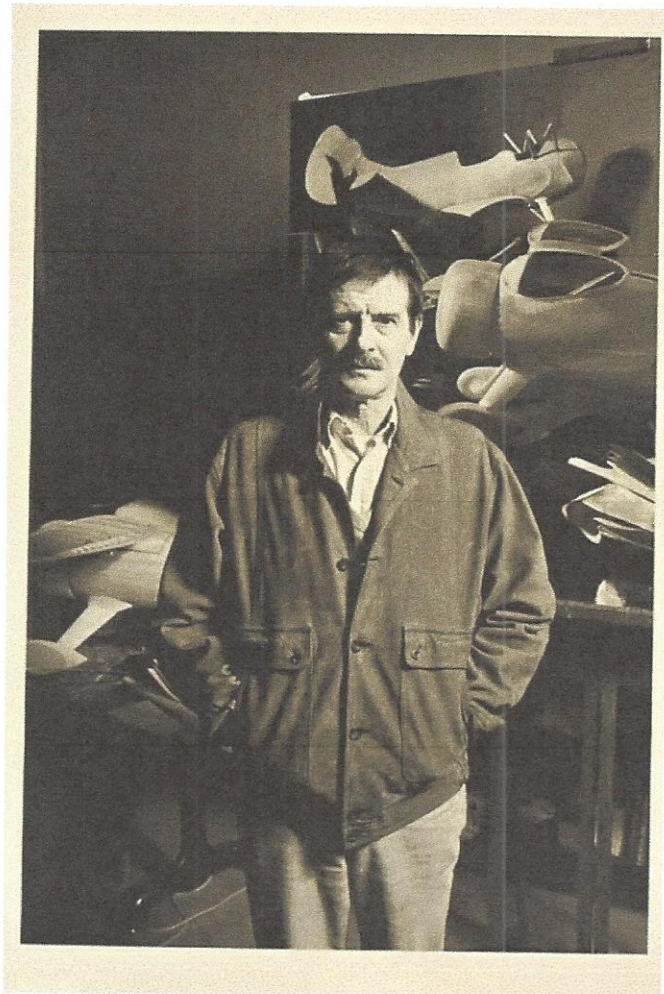
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

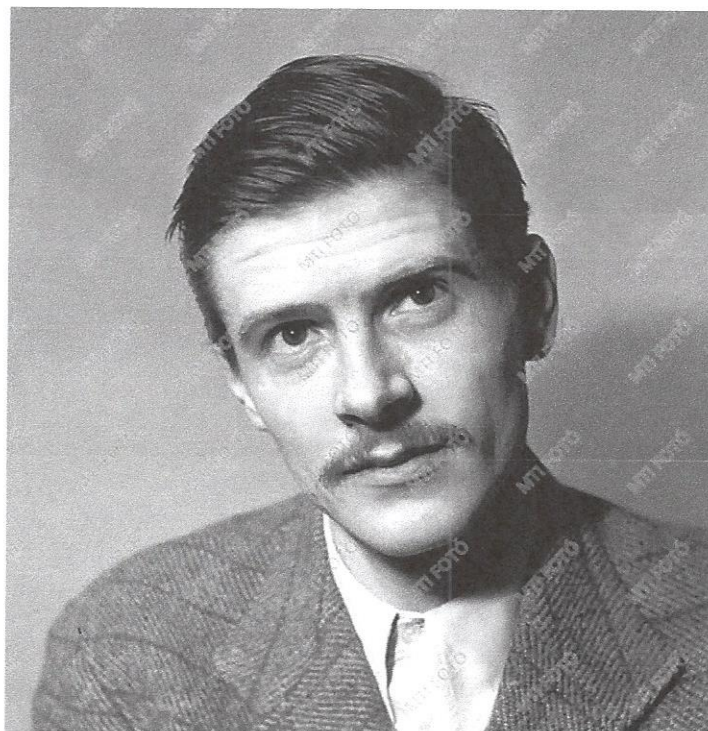
Önarckép műteremben 1970

Bokszmérkőzés 1976

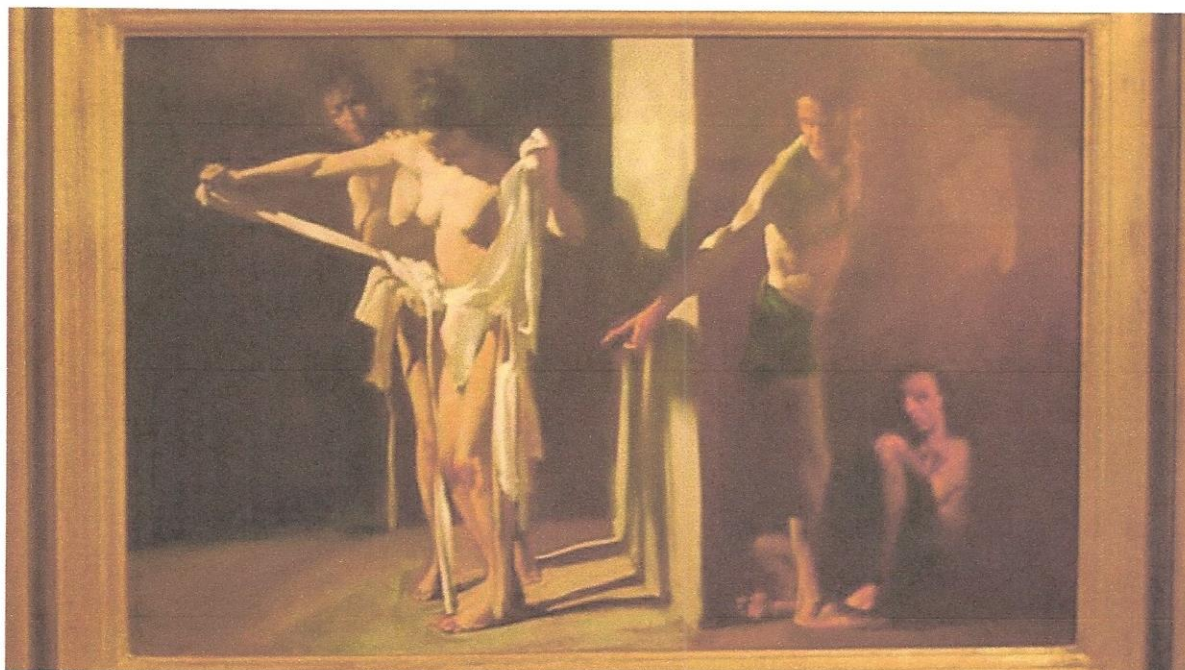

Csernus Tibor

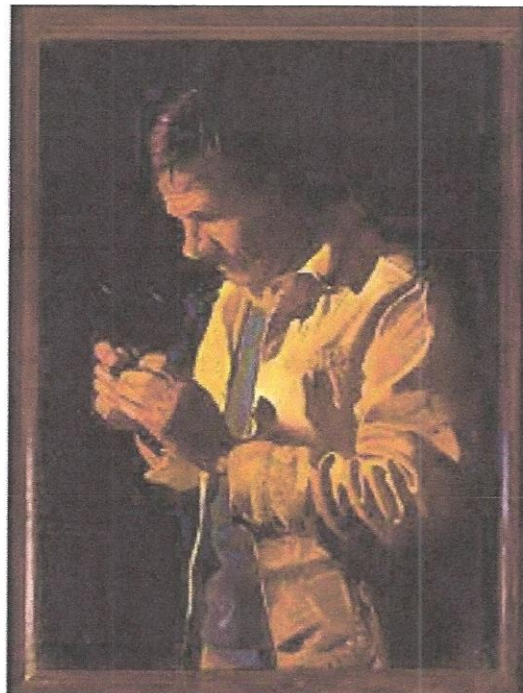
Csernus Tibor (1927-2007): Cím nélkül (Hogarth), 1996

Csernus Tibor: Absolom

Place Emile Goudeau 2000

Önarckép

A *Saint-Tropez* című festmény létrejöttét a művész franciaországi útja inspirálta, amikor 1957-ben Párizsba látogatva találkozhatott az 1949-től a francia fővárosban élő Hantai Simonnal, s rajta keresztül megismerkedhetett nemcsak a francia kortárs festészet olyan népszerű alakjaival, mint Bernard Buffet, de a szürrealista technikák, valamint a gesztusfestészet (Henri Michaux, Georges Mathieu) is felkeltette érdeklődését. Vásárlási értéke 110 millió Ft. Magyar Nemzeti Galéria

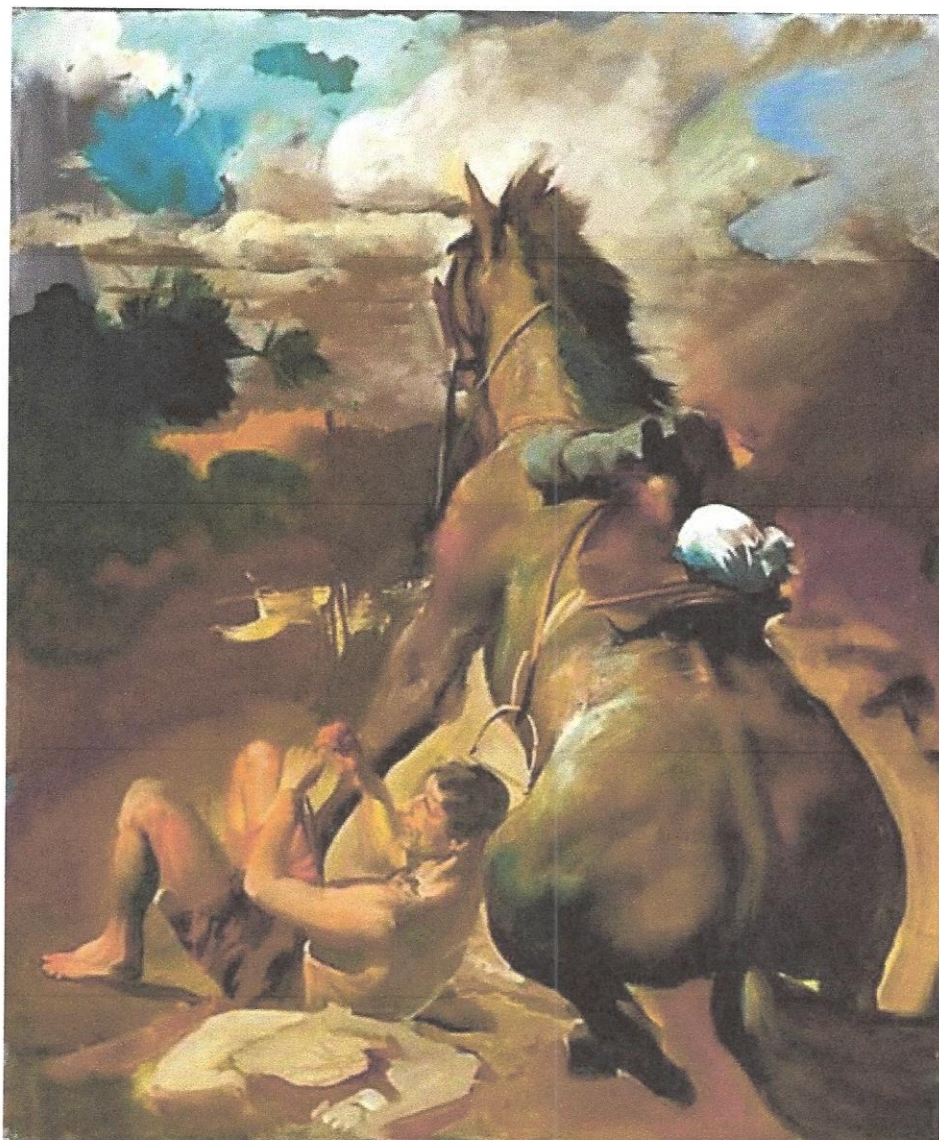

Repülőgép modell 1999

A három lektor

A *Három lektor* (1955) Csernus egyik legtöbbet reprodukált, korai festménye. A kávéházi jelenet, mely az irodalmár Vajda Miklóst, Domokos Mátyást és Réz Pált ábrázolja, finom festőiséggel megoldott, gondosan szerkesztett kompozíójú kép. Ennél a festménynél realizálódik talán először az a gondolati-festői aktus, mely Csernus egész életében meghatározó volt: a folyamatos kommunikáció a tradicionális festészettel és a régi mesterekkel, témáik, kompozícióik, festői stílusuk átdolgozása – ebben az esetben leginkább Édouard Manet befolyása érezhető.

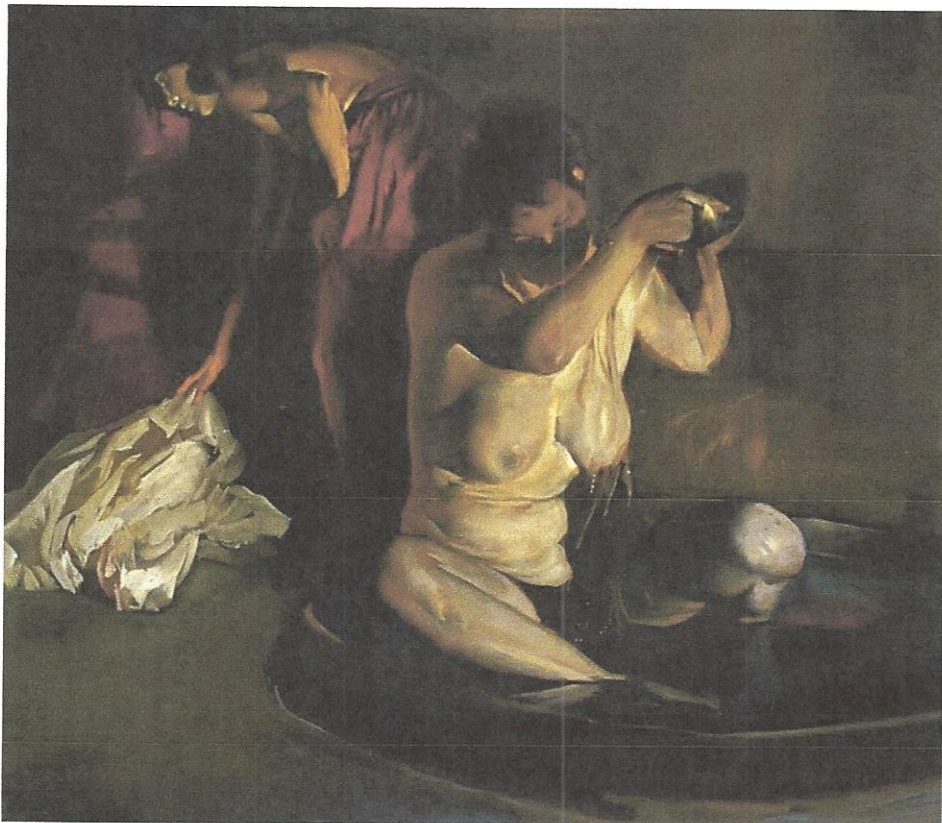

Saulus (Szent Pál) leesik a lováról (1990)

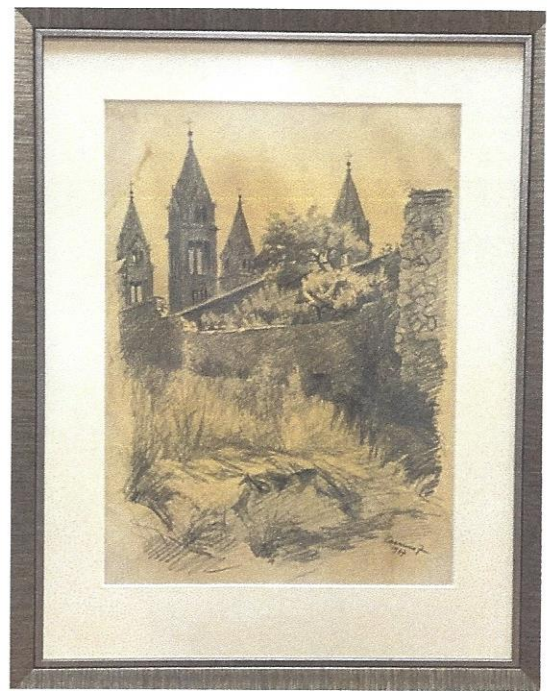
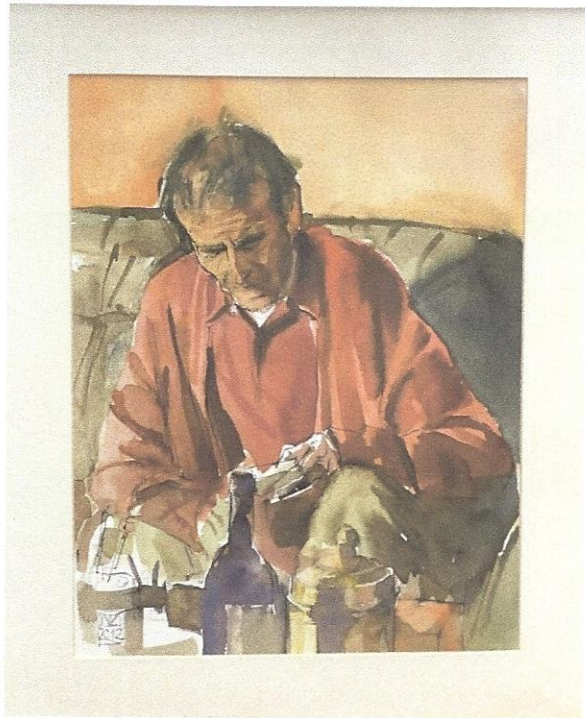
Csernus Tibor: *Minüasz lányai*

(1990; olaj, vászon; 190x220 cm; a Kovács Gábor Művészeti Alapítvány tulajdona)

Paluska Zoltán saját tulajdonában lévő festményei

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

- Závogyán Magdolna a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetőjének támogató levele
- Dr. Bácsmegi Gábor a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum igazgatójának támogató levele
- Nyerges Gáborné művésztanár támogató levele

TÁMOGATÓI LEVÉL

Alulírott Závogyán Magdolna, a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője támogatom, Ribárszki Anna azon javaslatát, **„Csernus Tibor festőművész és grafikus művészeti munkássága” felvételt nyerjen Kondoros város települési értéktárába.**

Támogatásom indoklása:

Csernus Tibor (1927-2007) Kondoros városának szülöttje és díszpolgára, munkássága és életműve alapján – több mint 900 alkotás, köztük festmények, grafikák és könyvillusztrációk szerepelnek – a 20. század második felének egyik legfontosabb magyar festője.

Életműve mind a magyar, mind francia festészet történetében jelentősek, mert 1964-től Párizsban élt és dolgozott.

Művei megtalálhatóak a Magyar Nemzeti Galéria, a Ludwig Múzeum és több más kortárs magyarországi és külföldi múzeum gyűjteményében.

Munkásságát két alkalommal is Munkácsy-díjjal ismerték el, magas rangú művészeti elismerésben részesült 1967-ben Olaszországban, 1986-ban Franciaországban, Magyarországon Kossuth-díjjal 1997-ben tüntették ki.

Festészetére hatott a kubizmus, majd a francia festészet más XX. századi stílusirányzatai. Az 1970-es években a hiperrealista ábrázolás felé fordult, fotografikus vágású műteremrészleteket, lakótelepeket, csendéleteket festett. Az 1980-as évektől Caravaggio stílusában fest többalakos kompozíciókat, bibliai jeleneteket és csendéleteket.

Az 1990-es évekből kiemelkedő monumentális expresszív-realista sorozatokat alkot.

Kiállításai Kondoros számára is hírnevet jelentettek, 1984-ben Chicagóban, 1985-ben, 1988-ban és 1993-ban New Yorkban, 1989-ben és 1999-ben a budapesti Műcsarnokban volt egyéni kiállítása.

Lakitelek, 2022. november 30.

Závogyán Magdolna
ügyvezető

Nemzeti Művelődési Intézet NKKft.

Székhely: 6065 Lakitelek, Felsőalpár sor 3., Levelezési cím: 6065 Lakitelek Pf. 53. Honlap: www.nmi.hu
Nyilvántartó cégbíróság: Kecskeméti Törvényszék Cégbírósága. Cégjegyzékszám: 03-09-133679

Munkácsy

MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM

BÉKÉSCSABA

Iktatószám: MMM/354-1/2022.

Tárgy:

Ügyintéző:

Hiv. szám:

Támogatói levél

Tisztelt Értéktár Bizottság!

Alulírott dr. Bácsmegi Gábor, a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum igazgatója támogatom Ribárszki Anna pénzügyi asszisztensnek, a kondorosi Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház dolgozójának azon javaslatát, melyben Csernus Tibor festőművész és grafikus művészeti munkásságának felvételét kéri a kondorosi települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indoklom, hogy fent nevezett Csernus Tibor alakja kivételes szerepet tölt be a magyar képzőművészetben. Azon ritka festőink egyike, akinek életműve kapcsolatot jelent a poszt-nagybányai festészeti tradíció, valamint a mai új-figuratív festészeti áramlatok között. Tehetségét számos kitüntetése, köztük az 1952-ben és az 1963-ban kapott Munkácsy-díja is jelzi. S bár fiatalon elkerült szülőhelyéről, de egész életében kondorosinak, Békés megyeinek vallotta magát. Festményeit 2007-ben Kondoroson és Békéscsabán is kiállították, s ezzel alkotói tevékenysége a Békés megyei művészeti életre is hatással volt.

Műveit érdemesnek tartom múzeumokban való kiállításra is. Művészeti munkásságát támogatom Kondoros város települési értékei közé való felvételére.

Békéscsaba, 2022. november 21.

Dr. Bácsmegi Gábor
múzeumigazgató

MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM

5600 Békéscsaba, Széchenyi utca 9. • Levélcím: H-5600 Békéscsaba, Pf.: 46

telefon/fax: +36 66 323 377 • e-mail: mmm@bmmi.hu • web: www.munkacsy.hu

Támogatói levél

Tisztelt Értéktár Bizottság!

Alulírott Nyerges Gáborné Szilárdné, a Kondorosi Petőfi István Általános Iskola és Kollégium rajz- és művésztanára támogatom Ribárszki Anna pénzügyi asszisztensnek, a kondorosi Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház dolgozójának azon javaslatát, melyben Csernus Tibor festőművész és grafikus művészeti munkásságának felvételét kéri a kondorosi települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indoklom, hogy fent nevezett Csernus Tibor alakja kivételes szerepet tölt be a magyar képzőművészetben. Azon ritka festőink egyike, akinek életműve kapcsolatot jelent a poszt-nagybányai festészeti tradíció, valamint a mai új-figuratív festészeti áramlatok között. Tehetségét számos kitüntetése, köztük az 1952-ben és az 1963-ban kapott Munkácsy-díja is jelzi. S bár fiatalon elkerült szülőhelyéről, de egész életében kondorosinak, Békés megyeinek vallotta magát. Festményeit 2007-ben Kondoroson és Békéscsabán is kiállították, s ezzel alkotói tevékenysége a Békés megyei, s benne a kondorosi művészeti életre is hatással volt.

Művészeti tevékenysége a kondorosi általános iskolában folyó művészetoktatásra is hatással van, irányadóként, követendő példaként tekintünk rá. Műveit érdemesnek tartom a festészet iránt érdeklődő diákok előtti követendő példaként állítani. Művészeti munkásságát támogatom Kondoros város települési értékei közé való felvételére.

Kondoros, 2022. november 30.

.....
Nyerges Gáborné Szilárdné
művésztanár

Kondorosi Petőfi István Általános Iskola és Kollégium

- 3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat**

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Ribárszki Anna hozzájárulok, hogy az általam készített és benyújtott teljes dokumentációt, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2022. november 29.

Ribárszki Anna

4. A nem saját készítésű dokumentumok, fényképek szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Paluska Zoltán hozzájárulok, hogy a saját tulajdonomban lévő festményekről készült fényképeket, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2022. november 29.

Paluska Zoltán